

Laurean tietotekniikkarikkomusten seuraamuskäytäntö

Käsitelty Laurea-ammattikorkeakoulun YT-neuvottelukunnassa 17.2.2021

Sisällysluettelo

1	Johdanto	3
2	Tietotekniikkapalvelujen väärinkäytön seuraamukset	3
2.1	Käyttövaltuuksien rajoittaminen selvitystyön ajaksi	3
2.2	Seuraamukset opiskelijalle.....	4
2.3	Seuraamukset henkilökuntaan kuuluvalle.....	4
2.4	Seuraamukset muille käyttäjille	4
3	Esimerkkejä tietotekniikkapalvelujen väärinkäytöksistä	4

Graubner, Pettinen, Valjakka

17.2.2021

1 Johdanto

Laurean tietotekniikkapalvelujen säännöt sitovat ja velvoittavat jokaista käyttäjää. Tietotekniikkapalvelujen väärinkäytöllä tarkoitetaan tietotekniikkapalveluiden käyttösääntöjen tai lakien vastaista käyttöä. Kaikista havaituista väärinkäytöksistä on tehtävä turvallisuusilmoitus sitä varten tehdyllä sähköisellä lomakkeella.

Väärinkäyttöä epäiltäessä voidaan selvitystyön ajaksi rajoittaa käyttäjän oikeutta käyttää Laurean tietotekniikkapalveluita. Teon vakavuuden ja tahallisuuden perusteella väärinkäytöllä voi olla Laurean sisäisiä seuraamuksia ja räikeimmät väärinkäyttötapaukset voivat johtaa rikosilmoituksen tekemiseen.

2 Tietotekniikkapalveluiden väärinkäytön seuraamukset

Tämä seuraamusikäntä kuvaa toimenpiteitä, joita henkilöön kohdistetaan, kun tietotekniikkarikkomus on havaittu tai sitä on perustellusti syytä epäillä. Toimenpiteet on jaettu käyttövaltuuksien rajoituksiin rikkomuksen selvitystyön ajaksi tai mahdollisiin rikkomuksesta määriteltyihin seuraamuksiin.

Tietotekniikkarikkomuksen seurauksena käyttäjä voi olla korvausvastuussa väärinkäyttämistään resursseista (esim. tietokoneet, palvelimet tai tietoverkko), välittömistä vahingoista ja väärinkäytön selvitystyön aiheuttamista kustannuksista.

Lievissä tapauksissa käyttäjälle huomautetaan asiattomasta toiminnasta. Vakavimmissa tapauksissa ja mikäli käyttäjä jatkaa sääntöjen vastaista toimintaa, voidaan ryhtyä seuraaviin toimenpiteisiin.

2.1 Käyttövaltuuksien rajoittaminen selvitystyön ajaksi

Rajoituksista päätetään, kun tietotekniikkarikkomus on havaittu tai kun perustelluista syistä epäillään, että käyttäjä on syylistynyt väärinkäytökseen, ja on mahdollista, että käyttövaltuudesta on haittaa rikkomuksen selvittämiseksi tai vahinkojen minimoimiselle. Tarvittaessa käyttäjää kuullaan asian selvittämiseksi ja kutsutaan kuultavaksi.

Käyttövaltuuksien rajoittamisesta päättää tietoturva-asiantuntija tai tietohallintojohtaja.

Kiireellisissä tapauksissa palvelun pääkäyttäjä voi omalla päätöksellään rajoittaa käyttövaltuuksia, mistä tulee välittömästi ilmoittaa tietohallintojohtajalle ja tietoturva-asiantuntijalle.

Rajoitukset voidaan purkaa selvitystyön päätyttyä, jos käyttövaltuuksien palauttamisesta ei ole ilmeistä haittaa.

Selvitystyön ajaksi käyttäjän laite voidaan kytkeä irti verkosta ja/tai käyttäjätunnus lukita. Laurean omistama laite voidaan tarvittaessa ottaa haltuun.

Graubner, Pettinen, Valjakka

17.2.2021

2.2 Seuraamukset opiskelijalle

Opiskelijalle kohdistettavia seuraamuksia voivat olla määräaikainen käyttövaltuuksien menettäminen tai rajoittaminen, Laurean hallinnolliset toimet (kirjallinen varoitus, määräaikainen erottaminen) ja rikosilmoituksen tekeminen (laissa rangaistaviksi määritellyt teot).

Käyttövaltuuksiin kohdistuvista toimista päättää tietohallintojohtaja. Käytön rajotusaikaan ei lasketa mukaan selvitystyöhön kulunutta aikaa. Kirjallisen varoituksen antamisesta opiskelijalle päättää Laurean rehtori ja määräaikaisesta erottamisesta Laurean hallitus. Henkilön käyttövaltuudet perutaan erottamisen ajaksi.

2.3 Seuraamukset henkilökuntaan kuuluvalla

Henkilökuntaa koskevia seuraamuksia voivat olla Laurean työoikeudelliset toimet (kirjallinen varoitus, irtisanominen, palvelussuhteen purku) sekä rikosilmoituksen tekeminen (laissa rangaistaviksi määritellyt teot).

Käyttövaltuudet yksittäisiin järjestelmiin voidaan väärinkäytöksestä johtuvista syistä evätä määräajaksi tai pysyvästi. Käyttövaltuuksiin kohdistuvista toimista päättää tietohallintojohtaja yhdessä väärinkäytöksen kohteena olevan palvelun omistajan kanssa.

Laurean omistamien, henkilökunnalle työtehtävien suorittamiseksi luovuttamat laitteet voidaan pyytää palauttamaan selvitystyön ajaksi, mikäli tilanne sitä vaatii.

2.4 Seuraamukset muille käyttäjille

Laurean henkilökuntaan tai tutkinto-opiskelijoihin kuulumattomia käyttäjiä koskevat seuraamukset voivat olla käyttövaltuuksien poistaminen tai rajoittaminen sekä rikosilmoituksen tekeminen (laissa rangaistaviksi määritellyt teot).

Käyttövaltuudet yksittäisiin järjestelmiin voidaan väärinkäytöksestä johtuvista syistä evätä määräajaksi tai pysyvästi. Käyttövaltuuksiin kohdistuvista toimista päättää tietohallintojohtaja yhdessä väärinkäytöksen kohteena olevan palvelun omistajan kanssa.

3 Esimerkkejä tietotekniikkapalvelujen väärinkäytöksistä

- Rikoslain ja tekijänoikeuslain alaisen materiaalin oikeudeton käsittely, levittäminen ja hallussapito esimerkiksi
 - lapsiporno, raaka väkivalta, rasistinen aineisto ja kansankiihottamismateriaali
 - musiikin, videoiden, sarjakuvien, elokuvien, pelien ja ohjelmistojen laitton levitys tai myynti.

Graubner, Pettinen, Valjakka

17.2.2021

- Käyttäjätunnuksen väärinkäyttö
 - salasanan antaminen toiselle käyttäjälle
 - toisen henkilön laitteen käyttäminen luvatta.
Pääsääntöisesti toisen henkilön laitteen käyttäminen on kiellettyä, poikkeuksena esimerkiksi esitystilanteissa käyttö voi olla hetkellisesti sallittua käyttäjän valvonnan alla.
 - tietojärjestelmien, tiedostojen tai muun materiaalin käyttö toisen tunnuksesta.
- Tiedon luottamuksellisuuden vaarantaminen
 - salassa pidettävän tai muutoin lain suojaa nauttivan tiedon luovuttaminen henkilölle, jolla ei ole oikeutta saada sitä (esimerkiksi palvelinten käyttäjätietojen luovutus)
 - Luottamuksellisten tai henkilötietojen kerääminen Laurean palveluista ilman hyväksyttyä tarkoitusta
 - luottamuksellisten tai henkilötietoa sisältävien dokumenttien jättäminen työpisteeseen siitä poistuttaessa
 - luottamuksellista tai henkilötietoa sisältävien tietoa sisältävän dokumentin tallentaminen paikkaan minkä tietoturvaso ei sitä salli (kts. [tietoaineiston luokittelu](#))
 - julkisissa tiloissa tai liikennevälineissä tiedon paljastaminen ulkopuolisille
 - tiedostojen asianmukaisten jakamisasetusten laiminlyönti (tiedostojen jakamisohjeet O365 ympäristössä)